

Біличенко О. Л.,

професор кафедри української мови та літератури
Донбаського державного педагогічного університету

ТВОРЧІСТЬ Й. ДУЧИЧА В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКО-СЕРБСЬКИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Анотація. У роботі зроблена спроба висвітлити основні віхи біографії відомого сербського поета Й. Дучича, творчість якого була несправедливо забута. Стаття розповідає про долю талановитого письменника, публіциста, критика, редактора. Автор приділяє увагу раннім рокам життя поета, коли відбувається становлення його літературного таланту, пов'язуючи їх із Парижем і Женевою. Творчість Й. Дучича показана на тлі розвитку не тільки сербської літератури, а також слов'янської та європейської.

Ключові слова: українська література, сербська література, модернізм, поезія.

Постановка проблеми. Два слов'янські народи – Україна і Сербія нині будують своє майбутнє як суверенні держави. У динаміці розвитку культур українського і сербського народів учені знаходять чимало подібного. Не можна не помітити аналогій між спектром подій у Галицько-Волинському князівстві та королівстві Неманичів. Українсько-сербські культурні та літературні зв'язки становлять невід'ємну складову частину традиційних взаємостосунків у сферах релігії, освіти, науки, сягають часів перших південно- та східнослов'янських державних формувань.

Хоча ми маємо загальну картину входження чужих літератур у літературу українську, хоча українська література панорамно представлена у світовому контексті, хоча в межах слов'янського світу розроблено не один аспект українсько-слов'янських літературних контактів, однак залишається ще широке поле для дослідження в літературному плані контактів української літератури із слов'янськими літературами. Адже українсько-сербські літературні взаємини виступають невід'ємною складовою загальнослов'янського контексту.

В епоху глобалізації проблема слов'янської єдності, на нашу думку, також є глобальною, оскільки пов'язана з проблемою творення, яка повинна нас об'єднувати, оскільки слов'янські народи мають спільне історичне минуле і культуру.

Культура всіх слов'янських народів зазнала значних збитків унаслідок стихійних лих, воєн. Двадцять перше століття стимулює світове наукове товариство до розгортання об'єктивних, аналітичних, побудованих на правдивій історичній основі, глибоких досліджень, які б сприяли розвитку культур усіх слов'янських народів.

Необхідно зазначити, що контекст українсько-сербських взаємозв'язків в окремий науковий напрям спеціально не виділявся, порівняльний аналіз культур, і зокрема літератур, проводився недостатньо, хоча саме українськими вченими і письменниками такі різнопланові дослідження робились постійно й успішно. Багата та оригінальна сербська література завжди була в полі

зору українських учених і письменників різних поколінь. Літературні зв'язки Сербії та України були предметом досліджень численних українських та сербських науковців. Серед них необхідно згадати С. Гаєвського, П. Куліша, М. Максимовича, М. Рильського, І. Свенцицького, М. Старицького, Ю. Федьковича, Т. Шевченка, Л. Українку, І. Франка. До них можна додати дослідження Д. Айдачича, С. Віднянського, Г. Вецловича, М. Гуця, М. Гольберга, Д. Давидова, О. Дзюби-Погребняк, М. Драй-Хмари, В. Ерчича, О. Іваненка, М. Козачинського, К. Колибанової, М. Костича, В. Мароши, Д. Медаковича, О. Микитенка, Б. Олійника, Д. Павличка, О. Павлюченка, Л. Поповича, О. Потебні, С. Рашковича, П. Рудякова, М. Сибиновича, А. Татаренка, Б. Терзича, М. Тимофіївича, В. Чумака, І. Ющука, В. Ярового та інших.

Інтенсивні контакти між українськими та сербськими літераторами, спільна фольклористична та філологічна діяльність українських і сербських славистів та інші моменти синкретичних українсько-сербських взаємопроникнень неодноразово звертали на себе увагу відомих дослідників. Про українську літературу та її впливи в сербській науковій славистиці писали такі відомі дослідники, як М. Павич і Й. Деретич у своїх дослідженнях сербської літератури, а також П. Митрофан, С. Суботин, Р. Пайкович, М. Ніколич, С. Рашович та ін.

Спільність наших культур простежується із часів Київської Русі. Як зазначає А. Ліпатов, вони являли собою «сегменти єдиного цілого певної цивілізаційної спільноти» [3, с. 48].

Кожна культура виняткова. Чим більше ми занурюємося в інше світовідчуття, філософію, культуру, тим більше ми збагачуємо культуру власну. Культурні взаємозв'язки двох народів ми розглядаємо через призму і в контексті соціальних явищ, спільних для всіх європейських країн, розвитку культури всієї європейської спільноти, що свідчить про **актуальність** таких досліджень.

Серед останніх публікацій, що стосуються сербської літератури, варто згадати антологію А. Базилевського, яка, на наш погляд, є зразковою. Вона включає сербських авторів 1898–1939 років народження [1].

Окремим періодам й аспектам українсько-сербських літературних контактів, у тому числі ролі перекладацького компоненту, присвячені наукові розвідки І. Лучука [5].

На жаль, творчість Й. Дучича незаслужено забута і в дослідженнях сучасних літературознавців не знайшла належного відображення.

Тому, **метою** нашої статті є спроба висвітлити основні віхи біографії талановитого поета.

Мета дала можливість визначити **завдання:** показати місце та роль творчості Й. Дучича в слов'янській та західноєвропейській культурі та літературі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сербська література розвивалась не тільки в Сербії, де Белград був головним культурним і літературним центром життя народу. Творчість багатьох сербських письменників і потужне літературне життя, зокрема, видання журналів, були пов'язані з культурними центрами інших південно-слов'янських земель та Західної Європи.

З поглибленням соціальних та ідейних протиріч у житті сербського суспільства наприкінці XIX – початку XX ст. найгострішим стає питання про подальші шляхи літературного розвитку. Воно стояло в центрі літературної критики того часу. З приходом до неї таких яскравих творчих індивідуальностей, як Й. Скерлич (1877–1914 роки), Л. Недич (1858–1902 роки), Б. Попович (1863–1944 роки), критика утверджується як самостійна гілка художнього життя, яка помітно впливала на літературний процес. Схрещувалися різні точки зору, загострюється та ускладнюється літературна боротьба. Це було характерно для кінця 900-х – початку 10-х років.

З діяльністю Л. Недича, а потім Б. Поповича розвиваються концепції оновлення мистецтва на ідеалістичній основі, які послаблювали зв'язки літератури із суспільним розвитком та життям народу. Культивувався суб'єктивізм оцінок, як правило, з позицій чистого естетства. Проте роль цих критиків неоднозначна – їх увага до художньої майстерності, до розширення культурних, естетичних поглядів письменників відгукнулася і позитивним чином у літературі. Із загостренням ідейної боротьби в другій половині 900-х років молоде покоління літераторів і критиків, які тяжіли до нових, переважно модерністських концепцій, виступило проти принципів «мистецтво для мистецтва» і авторитарної влади старшого покоління. Однак незважаючи на те, що літературно-естетичні позиції та художня творчість «молодих» відзначалися різноманітністю та протиріччями, у самій атмосфері модернізму домінували кризові риси буржуазної ідеології, набирала силу боротьба його прихильників проти реалістичних основ мистецтва.

Демократичну літературну думку очолив Й. Скерлич – видатний діяч національної культури, критик і літературознавець широкого діапазону, автор капітальних праць з історії сербської літератури та злободенних рецензій на твори молодих сучасників. Й. Скерличу належала основна роль в об'єднанні прогресивних літературних сил, у підтримці і розвитку важливих літературних і культурних починань. Він заснував разом із Б. Поповичем потужний літературно-громадський часопис «Српски книжевни гласник», багато зробив для укріплення зв'язків між південнослов'янськими діячами культури, пропагування досягнень європейських літератур.

Послідовник принципів реалістичного й демократичного мистецтва, Й. Скерлич відстоював суспільну значущість літератури, її високу ідейність, вимагав від письменників дотримання правди життя. Критерієм цінності твору була для нього нерозривна єдність ідейності та художності. Із цих позицій він виступав проти модернізму, припускаючи спрощене розуміння його як запозиченого явища, що суперечить «здоровому» моральному началу сербського народу.

Широкий спектр явищ, характерних для сербської літератури в цей період, розкрився в усій багатоманітності

в поезії. Проте говорити про одну якусь домінанту важко, оскільки продовжились на якісно новому художньому рівні традиції соціально значущого, народного у своїй основі мистецтва, і розвивались явища, які відверто полемізували із цими традиціями.

Наприкінці 900-х – початку 10-х років на поезії позначились динамізм та ускладнення літературного розвитку. У надзвичайно строкатій його картині виділяється творчість С. Пандуровича (1883–1960 роки) і особливо В. Петровича-Диса (1880–1917 роки). Тема трагічної незахищеності людини у світі, її самотності, безсилля, розгубленості перед життям, передчуття майбутніх катаклізмів, з яких витікали прізиви смерті, характеризують його поезію. В. Петрович-Дис підіймався і до соціального звинувачення сучасної йому Сербії – відчайдушно виступав проти покiрного терпіння народу (вірш «Наші дні»).

З поетичними жанрами пов'язано виникнення нового для сербської (і всієї югославської) літератури явища – пролетарської поезії. Її основоположником став К. Абрашевич (1879–1898 роки). Усе його коротке життя було пов'язане з робітничим середовищем – підлітком познайомившись із соціалістичними ідеями, він став їх активним пропагандистом у робітничих колах. Першим у сербській літературі К. Абрашевич зробив головною темою своєї творчості життя пролетарів, головним своїм героєм – робітника («Вірші», 1903 рік). Його вірші надихала віра в майбутнє робітничого руху, впевненість у перемозі втілював один із найпопулярніших у робітничому середовищі віршів «Червона».

Послідовники К. Абрашевича, поети-початківці, як правило, вихідці з робітників, які виступали переважно на сторінках соціалістичних і прогресивних друкованих видань, розвивають ідею братства та солідарності робітників. Серед них варто назвати П. Іовкича (1886–1915 роки), який узяв псевдонім – Н. Жучні, тобто «гіркий».

Своїми художніми традиціями робітничая поезія була пов'язана з демократичною поезією XIX ст., використовувала вона і досвід новітніх течій. Спрямованість у майбутнє, мрія про нове життя, образ якого носив ще тільки приблизні контури, створювали атмосферу для романтичних узагальнень. Знаменуючи собою нові тенденції в літературному процесі, робітничая поезія була одним із витоків такого помітного явища, як югославська соціальна література кінця 20-х і 30-х років XX ст.

У цей час були дуже відчутні взаємозв'язки сербських і хорватських літераторів та діячів культури. В. Петрович-Дис змикається з визвольними настроями передових кіл сербського і хорватського суспільства і знаходить підтримку в сучасній йому критиці. У відгуку поета на події Балканських воєн («Ми чекаємо царя», 1912 рік) патріотичні настрої виявилися затемненими націоналізмом. З лірикою В. Петровича-Диса сербська поезія вступає у світ підсвідомості, тяжіє до асоціативності мислення. В. Петрович-Дис збагатив поезію рідкісними, забутими розмірами, підійшов до вільного вірша.

Більшість поетів 1898–1922 років народження, від Д. Матича до В. Попи, безумовно були європейцями. Вони встигли сприйняти сюрреалізм, а також засвоїти вільний вірш. У Сербії не стали наполягати на своєму особливому шляху, що рифмує до кінця життя, і не стали підносити верлібр як обов'язкову умову сучасності. Верлібр

і метричний вірш з успіхом поєднувалися як в окремих авторів, так і в поезії в цілому. Багато хто закінчив філософський факультет Белградського університету. У Сербії через нерозвиненість філософії її функції багато в чому перебирала на себе література. Практично усі – перекладачі, які зналися на декількох мовах.

Процес оновлення сербської поезії через активну взаємодію національної поетичної традиції з досвідом європейської, зокрема французької, поезії другої половини XIX ст. втілюється у творчості Й. Дучича (1871–1943 роки).

Й. Дучич народився в місті Требіньє в Герцеговині, яке розташоване порівняно недалеко від моря і Дубровника. Море, яке побачив у дитинстві поет, назавжди увійшло в його пам'ять як одне з найяскравіших життєвих вражень, море надихнуло його на створення багатьох віршів. Серед своїх далеких предків Й. Дучич називав відомого сподвижника Петра I – С. Рагузинського. Наприкінці життя Й. Дучич напише про нього книгу «Про одного серба-дипломата при дворі Петра Великого та Катерини. Граф Савва Владиславич Рагузинський», яка вийшла друком у Пітсбурзі в 1942 році. Трагічна доля рідного краю не обійшла родину поета – його батько загинув під час герцеговинського національно-визвольного повстання 1875 року.

Й. Дучич починав із захоплення патріотичними ідеями, фольклором, романтичною лірикою. Він брав активну участь у патріотичному русі молоді в Мостарі. Разом з А. Шантичем видавав журнал «Зора» (1896–1901 роки), який відіграв важливу роль у становленні літературного життя Герцеговини. Проте вирішальним імпульсом у творчому визначенні поета стало його знайомство з європейською поезією – від О. Пушкіна, якого він перекладав у молодості, до французьких поетів – парнасців та символістів. Їх вплив став надзвичайно дієвим на формування творчої індивідуальності Й. Дучича з характерною для неї орієнтацією на самоціль мистецтва, культ форми, постійне поглиблення й вдосконалення поетичної виразності вірша. Хоча літературна діяльність поета продовжувалася біля півстоліття, її своєрідність визначилася у своїх головних якостях до 1914 року («Вірші», 1901 рік, 1908 рік, 1911 рік; вірші в прозі «Блакитні легенди», 1908 рік).

Під час редакторської діяльності Й. Дучича журнал приділяв особливу увагу слов'янській та західноєвропейській літературі. Творчий шлях поета охоплює майже півстоліття – його перша книга «Вірші» («Песме») вийшла в 1901 році в Постарі, а остання («Лірика») – у 1943 році в Пітсбурзі (США). Поетичний талант поєднувався в Й. Дучича з талантом прозаїка: він є автором багатьох есе про письменників-сучасників, подорожніх нотаток («Міста й химери», 1940 рік), книги афоризмів («Скарби царя Радована», 1932 рік).

На відміну від своїх друзів, які були захоплені, як наприклад А. Шантич, проблемами рідного краю, Й. Дучич мріяв вирватися з балканської провінції і в 1899 році поїхав вчитися на Захід, назавжди покинувши Герцеговину і Мостар.

Наприкінці XIX – початку XX ст. в мистецтві з'явилося певне явище, про яке було відомо в історії культури минулих століть, але не такою мірою. Це так звана паризька школа (Ecole de Paris), або утворення в столиці Франції міжнародного середовища, яке, наче магніт, притягує митців усього світу. Париж був художньою столицею в XVIII

і XIX ст., але після 1900 року став метрополією, у якій іноземні митці оселялися назавжди.

У Женеві та Парижі Й. Дучич познайомився з літературним і культурним життям Європи, багато читав, вивчав мову, яка дала йому можливість стати одним із найосвіченіших письменників серед своїх співвітчизників. У Белграді, куди він повернувся після навчання, почалася його кар'єра дипломатичного чиновника. Починаючи з 1910 року до Другої світової війни він представляв Сербію, а потім – королівську Югославію в низці європейських держав. У 1900-х роках поет вважався найбільш авторитетним співробітником журналу «Српски книжевни гласник».

Початок творчості Й. Дучича позначений впливом фольклору та поезії романтиків. Однак лірика В. Іліча та знайомство з різноманітним досвідом інших літератур переконали Й. Дучича в необхідності оновлення сербської поезії. Він пройшов через захоплення німецькою та російською поезією. Але вирішальну роль у формуванні Й. Дучича відіграла французька поезія, яку, як переконують дослідники, він чудово знав. Його, як і більшість сербських поетів 1900-х років, приваблювали автори другої половини XIX ст., представники «парнаської» школи (А. Сюллі-Прюдом, А. де Реньє, Ж.-М. де Ередія та інші) і символісти, особливо Ш. Бодлер та П. Верлен. Своєї творчої позиції Й. Дучич втілює в есе «Пам'ятник Воїславу» (1902 рік), своєрідному «маніфесті» першого в поколінні сербського модерну.

Програмний характер відзначає і його вірш «Моя поезія» (1904 рік), полемічно загострений проти громадянської заангажованості, соціальної проблематики, колективного начала в поезії XIX ст. Музи романтиків, яку зазвичай втілювала героїня народних пісень віла – покровителька і хранителька легендарних борців за волю, Й. Дучич протиставив новий для сербської поезії образ – меланхолійну бліду діву з жовтими трояндами у волоссі. Занурена в себе, байдужа до людського горя і взагалі далека від земних проблем, муза поета «горда, щоб жити для інших» [4, с. 50]. У цьому ключі певної елітарності розвивалась і творчість самого Й. Дучича. Сфера його лірики – кохання, природа, рефлексії про життя і смерть. І хоча в його любовній ліриці превалює досить абстрактна «філософія серця», у низці випадків поет зміг передати тонкі психологічні нюанси, зачепити інтимні сторони любовних переживань, що були незнайомі раніше сербській ліриці, що вплинуло на більш сучасне звучання в ній цієї теми.

Найкраща частина поезії Й. Дучича пов'язана з природою. Це підкреслюють вірші різних етапів його творчості (цикли 1900-х років – «Тіні на воді», 1900–1901 роки; «Адріатичні сонети», 1908 рік, і пізніші, які вийшли після 1918 року – «Сонячні вірші», «Вранішні вірші»). Й. Дучич тонко відчував природу, він спостережливий, вмів знайти точну деталь, створити конкретний образ. Його пейзажі завжди просякнуті душевним станом поета. Тривогу, настороженість, напругу ліричного героя передають такі характерні для віршів Й. Дучича образи, як нічний морок, чорний вітер, чорні дощі, шум нічних тополь. Природа допомагає виразити невпевнені відчуття, невловимі душевні рухи («Тополь» – один із найкращих віршів поета). Конкретний образ, який у низці випадків виникає в початкових рядках вірша, переростає на символ із філософським підтекстом. Відбувається «деконкретизація»

образу. У пізніших циклах Й. Дучича природа виступає як самостійний світ, до якого поет ставиться з невіддільною зацікавленістю і теплом.

Характерну грань поезії Й. Дучича представляють витончені мініатюри з життя улюбленого Дубровника епохи бароко (цикл «Дубровницькі поеми», 1908 рік).

Салонний світ «маленьких маркіз» аристократичного Дубровника – один із характерних і виразних образів поезії Й. Дучича. Він виникає як протиставлення «грубій» дійсності, яка викликає в поета почуття неприязні та страху.

Головні герої циклу – представники давніх родів, домініканські ченці, поети. Куртуазні бесіди, бали, бенкети створюють атмосферу підкресленої вишуканості. Поет дотримується одного із своїх головних принципів: поезія – це краса. У душі парнаської школи Й. Дучич бачить її в граційності речей, які оточують людину, відтворюють її пластичними, живописними образами, точними, конкретними деталями. Разом із тим об'єктивну манеру письма він об'єднує з легкою іронією, грайливістю тону, як наприклад, у «Мадригалі з Дубровника». На противагу багатослів'ю романтиків, Й. Дучич обрав «класичну» форму – і це стало однією з головних тенденцій у поезії сербського модерна першого покоління. «Міні-поеми» Й. Дучича містять у низці випадків історію цілого людського життя так, нібито це новела чи короткий роман.

Проголошуючи у своїй поетичній програмі відсторонення від життя «натовпу», зарозумілість і холодну байдужість до страждань інших («Моя поезія», 1904 рік), Й. Дучич тяжіє до абстрактних переживань і роздумів. Водночас, зосереджений на самовираженні, він вміє передати стан душевної тривоги, неясних передчуттів, які охоплюють людину перед складністю і нерозгаданістю буття. Трепетним відчуттям життя, тонкою спостережливістю позначені кращі його твори про природу (цикл «Адріатичні сонети»). Витонченість і довершеність його класичних віршів, конкретний, пластично ясний образ, який вміщує в себе більш широкий символічний зміст, музичність ритмів, віртуозне володіння складними поетичними формами (сонет) були сильною особливістю поезики Й. Дучича.

До улюблених жанрів поета належать сонети, катреї, які символізували зростання поетичної культури, європеїзацію національної поезії. Й. Дучич використовує і такий характерний для межі століть жанр, як вірш у прозі («Голуби легенди», 1908 рік). Поету належить велика роль в оновленні й збагаченні поетичного мовлення, він знаходить нові, неочікувані і незвичні поєднання слів, відкриваючи в них нові нюанси. Звідси – любов Й. Дучича до метафори. Але розрив із фольклорною традицією звужив його мовленнєвий діапазон, позбавивши живого розмовного пласта. Більша частина віршів Й. Дучича на межі століть написана 11-ти й 12-ти складною частиною на відміну від традиційного в сербській поезії десяти складника. В останніх циклах поет звернувся до короткої строфи.

Відгук на події Балканських воєн піднімає проблему патріотизму і незалежності країни, але осмислює її поет із тенденційних, націоналістичних позицій. У роки Балканських воєн, а потім Першої світової війни Й. Дучич виступив із національно-патріотичною лірикою (цикли «Моя вітчизна», «Царські сонети», 1914–1917 роки). Патетика стилю, врочисті декламаційні інтонації покликані були піднести Сербію («Ave Serbia!», «Гімн переможців»).

Перша світова війна перервала літературне життя Сербії. Те, що було створено письменниками в 1914–1918 роках, – головним чином патріотична поезія, у якій виділялися вірші Й. Дучича, який осмислював війну як трагедію людства, і спогади – створювалося в еміграції, центром якої був острів Корфу. Можна навести слова Й. Дучича: «Мой сербский народ, по своему устройению духа и идеалам, есть величайший христианин меж народами. Прежде всего, он более чем кто-либо обожествил героизм и мученичество...» [2, с. 180].

Й. Дучич писав до самої смерті, зберігаючи вимогливість до художнього рівня творів. Не випадково серед дослідників його творчості переважає думка, що талант поета розвивався по висхідній і найкращі твори Й. Дучич створив у 20-х – на початку 30-х років, хоча написав він у цей час небагато (цикли «Вранішні вірші», «Вечірні вірші», «Сонячні вірші»). Тим часом на строкатому, мінливому поетичному просторі міжвоєнного двадцятиліття Й. Дучич тримався відчужено. Для нового покоління він залишався поетом минулого, межі століть. Його важливу роль у розвитку національної поетичної культури змогли оцінити в наш час, а тим більше – продовжити тільки деякі з його молодих сучасників. Останні роки життя Й. Дучича пройшли в США, куди він переїхав із початком Другої світової війни, підтримуючи політику емігрантського королівського уряду. Окремі вірші Й. Дучича українською мовою переклали Д. Павличко та І. Дзюба.

Висновки. У Сербії, викликана тоталітаризмом лакуна в культурі була коротшою, і репресії носили не такий всезагальний характер, хоча й були розстріляні поети, і табори для інакомислячих. Проте, можливо, винищувальна війна менше завдає шкоди поезії, ніж відносний мир тоталітарного режиму. Авторам наступного покоління одержати незалежну культурно-світоглядну основу вже не дали. Перелом у сербській поезії був дуже помітним. Вірші вже стали суттєво спрощеними. Соціалістичний режим увігнав людей у тугу успішніше, ніж турки. Саме тоді в сербській поезії з'являється песимізм, який насправді був більш гідним виходом, ніж бадьорі вірші про батьківщину і партію.

У новому тисячолітті, на новій платформі ми продовжуємо розвивати давні традиції, вивчати культури та літератури й збагачувати тим самим духовність та міць своїх народів.

Вдивляючись у сербську поезію, схожу за мовою та історичним досвідом, але водночас іншу, ми, можливо, краще зрозуміємо і те, що відбувається з українською поезією.

Література:

1. Антология сербской поэзии / сост. А. Базилевский. – М. : Вахазар, 2004. – 560 с.
2. Гловлюк С.Н. Сербская поэзия : [стихотворения] / С.Н. Гловлюк, И.М. Числов. – М. : Пранат, 2003. – 380 с.
3. Липатов А.В. Проблемы создания общей истории славянских литератур / А.В. Липатов // Сов. славяноведение. – 1978. – № 3. – С. 48.
4. Лучук І. В. Поезія українська – слов'янська – європейська – світова / І. Лучук // Літературознавство : матеріали III конгресу міжнародної асоціації українців. – К., 1996. – С. 111–117.
5. Лучук І.В. Слов'янський світ і поезія слов'ян / І. Лучук // Славистичні студії. – Т. 1. – 1997. – С. 63–68.
6. Станишич Й. Йован Дучич і русская культура: сербко-русские литературные связи конца XIX – начала XX в. / Й. Станишич. – Л. : Наука, 1991. – 267 с.
7. Станишич Й. Заветные струны : [стихи] / Й. Станишич. – Воронеж : ИПФ «Воронеж», 2006. – 222 с.

Беличенко О. Л. Творчество Й. Дучича в контексте украинско-сербских литературных связей

Аннотация. В работе сделана попытка осветить основные вехи биографии известного сербского поэта Й. Дучича, творчество которого было несправедливо забыто. Статья рассказывает о судьбе талантливого писателя, публициста, критика, редактора. Автор уделяет внимание ранним годам жизни поэта, когда происходит становление его литературного таланта, связывая его с Парижем и Женевой. Творчество Й. Дучича показано на фоне развития не только сербской литературы, но и славянской, и европейской.

Ключевые слова: украинская литература, сербская литература, модернизм, поэзия.

Bilychenko O. Work of Y. Duchicha in a context of Ukrainian-Serbian connections

Summary. The research is aimed at setting up the main biographical milestones of Y. Duchich, Serbian poet, whose works have unfairly been forgotten. The article recounts the fate of a talented man of letters, critic, writer of political essays and an editor. The author of the article pays much attention to poet's adolescence, the years of his literary talent formation, making connection with Paris and Geneva. Duchich's works are shown not only against the background of Serbian but also Slavonic and European literature.

Key words: Ukrainian literature, Serbian literature, modernism, poetry.